

מתיקנות הדרך היומית

גליין מס'
7

פר' תצוה-זכור
תש"פ

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

בשבת קודש פר' תצוה י"א אדר יחול יומא דהילולא של איש אלקים קדוש שר התורה והיראה כ"ק מרן הגה"ק בעל ה'אבני נזר' מסוכטשוב זצוק"ל, שנסתלק לשמי מרום בשנת תר"ע [110 שנים לפטירתו].

סיפר הרה"ג ר' אברהם ישעיהו קנייבסקי שליט"א בשם זקנו מרן הגאון הגדול ר' יעקב ישראל קנייבסקי ה'סטייפלער' זצוק"ל, שפעם אחת לביל יום כיפור ישב מרן בעל ה'אבני נזר' ולמד את כל מסכת בבא בתרא. בבוקר הוא אמר: "ברוך השם הלילה אכלתי קעז" [קעז היא גבינה באידיש, ובמסכת בבא בתרא יש קע"ז דפים]...

ב'שם משמואל' (פר' קורח תרע"ז) מביא בשם אביו בעל ה'אבני נזר' זצוק"ל: "איש אשר התשוקה שלו הוא תורה ומצוות אי אפשר שירד לגיהנם, ואפילו אם ירד, הנני ערב בעדו שימהר ויעוף משם כחץ מקשת!".

קודם פטירתו הבטיח בעל ה'אבני נזר' זצוק"ל, שמי שילמד בספרים שלו הוא יהיה למגן ולעזר בעבורו גם אחר פטירתו ממש כמו בחיים (אריך צבי [קז"אגלב] עה"ת, י"א אדר תרפ"ז).

אודות קריאת שמו של מרן הרבי ה'שם משמואל' מסוכטשוב ז"ע מסופר שאביו מרן שר התורה והיראה הרבי ה'אבני נזר' ז"ע נכנס אל חותנו הרה"ק מקאצק ז"ע לשאול אותו באיזה שם לקרוא לרך הנולד. חותנו שמח לקראתו והתחיל לדבר איתו מיד בדברי תורה, דבר שנמשך זמן רב, ובתוך כך שכח את מטרת כניסתו. כשיצא, נזכר שלא שאל על קריאת השם, וחזר על עקבותיו. הרבי שמע את אותו השאלה, והפטיר כלאחר יד: קרא אותו בשם שיעלה על דעתך בשעת הברית.

בשעת הברית עלה על דעתו הפסוק (שמואל א) 'ותקרא את שמו שמואל כי מה' שאלתי'. ואכן כך הוא קרא לבנו, שלימים גדל לאדמו"ר בעל ה'שם משמואל' מסוכטשוב ז"ע (מראה הדשא עמוד ר"ט).

בעל ה'אבני נזר' זצוק"ל היה אומר: "כשאדם יושב ללמוד, הרי לפני שהספיק ללמוד שלש וארבע שעות, עדיין לא נפתחו אצלו צינורות המוח... רק לאחר מכן מתחילים להפתח שערי ההבנה... נמצא מי שלומד שלש ארבע שעות ולאחר מכן הוא מפסיק ממשנתו, דומה לאדם הדופק בלדת זמן רב, וכשסוף סוף פותחים לו הוא בורח ואיננו...".

ה' רוב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בונק. שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו ממשול. יהי שלום בחילך שוה בארמנותיך, למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך. ה' עוז לעמו יתן ה' יבדך את עמו בשלום".

נהנה מה טוב ומה נעים, בסיום למסכת הראשונה בשי"ט מסכת ברכות, להתבונן ולהשתעשע בדברות קדשו של רבינו ה'חזתם סופר' (דרשות ח"א דף קפ"ט טור ב), שפוחת לנו שערי אורה בביאור מאמר נשגב זה בלשון קדשו:

"אמרו חז"ל תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, והכוונה הנכונה בה, דהנה כי כל המדות נבראו מאת הבורא יתברך שמו, מדות הבושה והעזות, הגאווה והענוה, והשלום והמחלוקת, ואי אפשר לעולם בלי שום מדה מהמדות, ואי אפשר לומר שתעקר מדה אחת מכל וכל, אך ראוי להשתמש בהם במקומות הראויים.

והנה המחלוקת נאה ויאה לעוסקי בתורה ולפולח ועולים בהר ה' ומקום קדשו, זה יאמר לפי שכלו זה לפי שכלו, עד כי יכריח אחד את חברו להעמידו על האמת כמחלוקת שמאי והלל, ועל ידי זה לא יהא אחיזה לקליפה לגרום מחלוקת בעולם וכו', ועל דרך זו מרבים שלום בעולם, שמחלוקותם גורם הסתלקות אחיזה הנחש הקליפה.

אמנם בשעה שמתעצלים מלעסוק בתורה ולפולח ושלוש ביניהם, מתעוררים תאוותם ואינם מסתפקים במה שיש להם, ולבם פנוי לפנות אחרי הבלי העולם הזה ופיתויו, ומתקנאים איש ברעהו, והנחש מתגרה להרבות מחלוקת ביניהם, כי אי אפשר לעולם בלא מדה זאת, וכיון שלא תמצא בקדושה על כרחך תמצא בטומאה".

על פי יסוד נשגב זה מפרש ה'חזתם סופר' מה שדרשו במדרש (ב"ר סה-ב) מקרא שכתוב (בראשית כו-ב): "הקול קול יעקב והידים ידי עשו, בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו, ואם לאו הידים ידי עשו". כי בשעה שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות מתוך פלפולא וריתחא דאורייתא שמפלפלים זה עם זה בתורה, אין ידי עשו שולטות להילחם עם ישראל.

בדרך זו הוא מבאר השורש של מלחמת עמלק, כמו שכתוב (שמות יז-ח): "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים", ודרשו בגמרא (סנהדרין מד-ב): "ברפידים - ברפיון ידים, שרפו דיהם מדברי תורה". לפי האמור הכוונה בזה, כי מאחר שנתעצלו ישראל ורפו דיהם מלפלפל ולהילחם בדברי תורה: "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים", נתנו בזה כח לסטרא אחרא להילחם עם ישראל.

לפי זה הוא מפרש כמין חומר מה שכתוב (שם יא): "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק". על פי מה שמצינו בגמרא (ב"ק צב) כי עצמותיו של יהודה היו מגולגלים ארבעים שנה במדבר, ולא היה יכול לבוא אל מקום מנוחתו בגן עדן, על שאמר ליעקב אביו (בראשית מד-לב): "אם לא אביאנו אלקי חזתאית לאבי כל הימים". עד שהתפלל משה שישכנס לגן עדן, ועדיין לא היה יכול לפלפל עם החכמים בגן עדן, התפלל עליו משה (דברים ג-ז): "ידיו רב לו", שיוכל לפלפל עם החכמים בתורה. מבואר מזה כי הביטוי "ידיו" רומז על הכח לעסוק בפלפול התורה.

אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה...

לרגל יום הארצייט של כ"ק מרן האדמו"ר מערלוי הגה"ק רבי יוחנן סופר זצוק"ל בעל 'אמרי סופר' עמוד האש שהלך לפני המחנה, אשר יחול ביום י"ג אדר, נביא כאן סיפור אותו סיפר הגה"צ מגדולי המקובלים בדורנו ש"ב הקרוב רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א:

שמעתי מאחד מבניו הרבנים החשובים של הגה"צ האדמו"ר מערלוי זצוק"ל, על מקרה אחד שראה בבית אביו הק', ונחרט מאוד בזיכרונו. היה זה לפני עשרות בשנים. בהיותו עוד בימי בחרותו, כשבאחד הימים ראה את אביו מתהלך בבית בהתרגשות עצומה, כשכולו מלא שמחה גדולה, ולבו מתרוגן בהודיה לקל חי!

כששאלו בחבור לתמונו לפני אביו, מה יום מיומנים? ולשמחה מה זו עושה? - ענה לו הרבי, שזה עידן שהוא מתהלך בנוד בקושיא אחת שהציקה לו מאוד בלימוד הסוגיא! רבות ישב על מדוכה זו, ולא הצליח להעלות דבר ברור.

בדיו. והנה זה היום בשבתו רכון על תלמודו, מתחבט שוב ושוב בבירור עומקה של הלכה, נתחדש בשכלו, במתנת חונן הדעת נותן התורה ב"ה, חידוש עצום ונפלא, המיישר את כל ההדורים, ושופך אור מופלא בכל הסוגיא, שמעתה הרי היא מאירה ובהירה!

תיכף התיישב האב הגדול עם בנו לשולחן הלימוד, והחל להרצות בפניו את חידושו הנאה, מפרק הויות ומשבר סלעים, עד שהכל על מקומו בא בשלום, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני!

משסיימו את לימודם, הפטיר הרבי לבנו, שאת החידוש הזה אינו מוכר לעולם, אף לא במחיר של שבעים מיליון דולר!!! [70,000,000]

התפלא הבן ותמה, וכי חסרים לאבא חידושים? הרי מדי יום ביומו 'שפכים' כאן חידושים כמעין המתגבר בתורה, והספרים הרבים יעידו יגידו! וכי אי אפשר בחידוש אחד פחות... בשביל שבעים מיליון דולר! לצורך החזקת הישיבה הקדושה לשנים רבות וארוכות, כדי שלא יצטרך האבא לכתת את רגלי קדשו ברחבי תבל שבועות וחודשים בשביל בנין החזקת המוסדות הקדושים?

פאר שטייטס נישט! [אינך מבין!] - אמר הרבי, הרי גם אם היה מניע כאן אתמול להיכל הישיבה הק' אחד מן הנגידים תומכי הישיבה ומחזקי המוסדות, בהצעת תרומה הגונה של שבעים מיליון דולר טבין ותקולין! והיו שואלים ממני, במאי בעית טפי? באלו שבעים המיליון, או בחידוש אחד כזה אשר מיישב את כל הסוגיא הנלמדת, הלא פשיטא שהייתי קופץ לבחור בחידוש נאה זה, העולה בערכו פי כמה וכמה מאלפי זהב וכסף!!!

סיום מסכת ברכות

הרה"ג פה מפיך מורגליות הרב פנחס פרידמן שליט"א ראש הכוללים דחסידי בעלזא

בסיום למסכת ברכות: "אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא, תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר וכל בניך למדי"

מיני מתיקה

הפסוק בקהלת (א, ב) אומר: 'טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה'. לכאורה יש לדייק שהיה לו לומר מלכת ולא מלכת.

וחשבתי בדרך אפשר לרמז שאין הכוונה כאן להשוות שני ענינים, אלא הפסוק מדבר מענין אחד. דהנה ביארציט של צדיק יש גם בית אבל וגם בית משתה. בית אבל כפשוטו, וכמו שלמדנו לאחרונה בדף היומי במסכת ברכות (דף מב דף מג): רב אדא בר אבהה אהדר קרעיה לאחוריה וקרע קרעיה אחרינא, אומר רש"י הקדוש: להראות אבל עכשיו כיום המיתה. אולם מאידך זה גם בחינת בית משתה, כי הצדיק עולה ומתעלה בישיבה של מעלה. וזהו הכוונה טוב ללכת אל בית אבל, באופן זה כאשר הוא מלכת אל בית משתה.

יחליש כוחם של אויבי ישראל בקרית ספר שלא יוכלו להילחם כנגד ישראל. זהו שאמר כלב: **"אשר יכה את קרית ספר ולכדה"**, מי שיכבוש את קרית ספר בכח הפלפול במלחמתה של תורה שיחזיר את ההלכות שנשתכחו, **"ונתתי לו את עכסה בתי לאשה"**. על כך נאמר: **"ויילכדה עתניאל בן קנוז"**, מגלים לנו חכמינו ז"ל שבכח פלפולו במלחמתה של תורה החזיר את כל ההלכות שנשתכחו, ובזכות זה החליש כח המלחמה של אנשי קרית ספר שלא יוכלו להילחם כנגד ישראל, ועל ידי זה הצליחו ישראל לכבושה. נמצא כי הפטש על כבוש קרית ספר והרמז על ההלכות שנשתכחו שהחזיר בפלפולו, שני הדברים עולים בקנה אחד כפתור ופרת.

לכבוד סיום מסכת ברכות ולכבוד היארציט של מרן שר התורה והיראה רבינו הקדוש בעל האבני נזר מסוכטשוב ולכבוד שבת היארציט של מרן הרבי האמרי סופר מערלוי זצוק"ל, ברצוני לספר את העובדה דלהלן: באחד השיחות התורניות עם הוד כ"ק מרן הרבי מערלוי זצוק"ל, זכיתי אני להיבדל לחיים ארוכים, להראות לרבי את התשובה של מרן שר התורה האבני נזר (באבה"ע ז' ח"ב סימן קנ"ג), שם הוא כותב על מרנא ורבנא חתם סופר: **"מרא דכולה תלמודה, למד תורה לשמה ואיש אלקים"**. זכיתי שמאז במשך 10 שנים כל שנה באושפיזין של משה רבינו בסוכות, הרבי היה חוזר על דברי שר התורה מרן האבני נזר מסוכטשוב. ועוד חזון למועד להוסיף כהנה וכנהנה.

ויקיים בנו הפיוט שאנחנו מתפללים בשבת חול המועד סוכות: נחומיך במצותיך תמיד ישתעשעונו בשובה ונחת יושעונו. בברכה ובידידות הכותב וחותם לכבוד התורה ולומדיה **ישראל יצחק מנדלזון** (נא"ב ד"ר קוממיות - ירושלים)

והנה ידוע כי בכל תלמיד חכם יש ניצוץ משה רבינו, כמו שמצינו בגמרא שנהגו האמוראים לומר זה לזה (שבת קא): סוכה לט. ביצה לח:). **"משה שפיר קאמרת"**. הנה כי כן זהו רמז הכתוב: **"והיה כאשר ירים משה ידו"**, כאשר התלמיד חכם שנקרא משה ירים את **"ידו"** בפלפול דאורייתא להילחם מלחמתה של תורה, **"וגבר ישראל"**, כי על ידי זה הם מוחלישים כח המלחמות שמצד הקליפה. **"וכאשר יניח ידו"**, שאין תלמידי חכמים עוסקים בפלפול ומלחמותה של תורה, יש ח"ו כח לסטרא אחרא להילחם כנגד הקדושה, **"וגבר עמלק"** חס ושלוים. אלו דבריו הקדושים.

יש לציין מקור נפלא לדברי ה"חתם סופר" במדרש שוחר טוב (תהלים לה-א): **"לדוד ריבה ה' את יריביו"**. מתמה המדרש: **"יכול עבד בשר ודם לומר כך לבעליו, ריבה אדוני אויבי וצא והלחם עלי"**. ומתוך המדרש: **"הקדוש ברוך הוא אמר לדוד, עסוק בתורה ואני לוחם את מלחמתך, וכן משה אומר, על כן יאמר בספר מלחמות ה', אם עסקתם בתורה שנכתבה בספר אני נלחם על ידכם, לכך אמר דוד ריבה ה' את יריביו"**.

על פי דבריו הקדושים של ה"חתם סופר" יפתח לנו פתח לפענח חידה שתומה בענין כבוש העיר קרית ספר, כמו שכתוב (יהושע טו-טז): **"ויאמר כלב אשר יכה את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה, וילכדה עתניאל בן קנוז אחי כלב"**. דרשו על כך חכמינו ז"ל בגמרא (תמורה טז). כי בימי אבלו של משה רבינו אחרי פטירתו, נשתכחו מיהושע שלוש מאות הלכות, ועל כך התכוון כלב באומרו: **"אשר יכה את קרית ספר ולכדה"**, היינו מי שיגלה את ההלכות שהשתכחו, עד שבא עתניאל בן קנוז והחזיר בפלפולו. וחקדוק המפרשים הלא מבואר בגמרא (שבת טג): **"אין מקרא יוצא מידי פשוטו"**, אם כן איך הוציאו חכמינו ז"ל מקראות אלו מידי פשוטו.

ונראה לבאר דברי חכמים וחידותם על פי מה שמצינו כשצרו ישראל על העיר יריחו לכבושה (יהושע ה-ט): **"ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו"**.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד ידיד נפשי שזכה לכתור תורה בהעמידו תלמידים חשובים למען שמו יתברך ותורתו הגאון המובהק החסיד המרום רבי **אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א** ביועיו ומכירי קאמינא שזכה לזכה לקרב ולהמתיק התורה הקדושה לתלמידיו הרבים שומעי לקחו, בשילוב הדרכה למידות טובות, אמונת צדיקים וחסידות, על דרך שקיבלנו מרבותינו הקדושים אדמו"ר סוכטשוב ונדבורנה, כה יתן השם וכה יוסיף, עינינו רואות ושמוחות. והנני לברכו להמשך העליה במעלות התורה והיראה וההתגדלות על ברכי החסידות הצרופה לאורך ימים טובים ושנים טובות.

מאוצרות הפרשה

מאז לידת משה רבינו אין פרשה שלא נזכר בה שמו של משה רבינו חוץ מפרשת תצוה ששמו לא נזכר בה כלל. ופירש הגה"ק ר' חנוך צבי הכהן לוי אב"ד בענין בספרו **"יכה פאר"** - מפני שהיא פרשתו של אהרן הכהן, ביטל משה רבינו את עצמו וויתר על מקומו, כדי לחלוק לאחיו את כבודו.

ובזה פירש גם טעם המנהג שאין הכהנים נושאים כפיהם בשמחת תורה, כי יום זה הוא יום ברכתו של משה (וצאת הברכה אשר ברך משה' גר), לכך ביטל אהרן הכהן את עצמו וויתר על ברכתו כדי לחלוק לאחיו את כבודו.

זה לשון בעל **ה'אבני נזר'** בהקדמת ספרו **'אגלי טל'**:

"ומדי דברי בו, זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תורתנו הקדושה, ואמרו כי הלומד ומחדש חידושים ושמה ומתענג בתלמודו איז זה לימוד התורה כל כך לשמה, כמו אם היה לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצוה, אבל הלומד ומתענג בתלמודו הרי מתערב בלימוד גם הנאת עצמו. ובאמת זה טעות מפורסם, ואדרבה, כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה, להיות שש ושמה בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין בדמו, ומאחר שנהנה מדברי תורה, הוא נעשה דבוק לתורה".

נקודה למחשבה:

לזכרון עולם

נשמח מורנו ורבינו הנערץ, עמודה דנהורא שלשלת הקדושה מדורי דורות כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי הגה"ק רבי **יוחנן סופר** בעל **'אמרי סופר'** זכר צדיק וקדוש לברכה נסתלק לגניזי מרומים י"ג אדר תשע"ו

הנוצח על ידי נאמן ביתו ויד ימינו הנגיד המפואר רודף צדקה וחסד ר' **יעקב שלום פישר** שליט"א לזכר נשמחתו הטהורה של רבינו צוקללה"ה ולע"נ אמו הצדקנית מרת **חיה שרה** בת הר"ר **שמואל חיים** ז"ל נלב"ע י אדר תשנ"א

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

לתרומות, להנצחות ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

עיתון חודשי

שילוח החפצה לכל יעד

בנימוח מוזסם

עיתון חודשי

נתיבת הנהגה ממוחשבת

ש. ברגר

עמוד העלון בחסות:

טל: 052-7633923 | דוא"ל: info@sh-berger.com